

GELEZEN

Mark Kinet (2008). *De wetenschap van de liefde en de kunst van de computeranalyse*.

Antwerpen: Garant. 178 pp., 3 21,90

Moniek Thunnissen

Hoewel de titel suggereert dat Mark Kinet over computeranalyses in de liefde schrijft, gaat dit boekje vooral over de verschillende facetten van de liefde. De auteur is niet alleen goed ingevoerd in de psychoanalyse maar ook in de wereldliteratuur – variërend van ‘Zen en de kunst van het motoronderhoud’ van Robert Pirsig tot de gedichten van Paul van Ostaïjen. In negentien essays over wetenschap en kunst behandelt hij vanuit allerlei invalshoeken de vraag of de liefde niet eigenlijk een vorm is van virtuele realiteit. Vanuit fantasieën en dromen over liefde kan men immers gemakkelijk de realiteit vervalsen. Anderzijds lijkt de virtuele realiteit van *facebook* en *twitter* soms in plaats te komen van het echte contact tussen mensen. In de dertien essays over de liefde onderzoekt Kinet verschillende aspecten ervan op een ‘wetenschappelijke manier’ – met een knipoog. Hoewel de liefde vele vormen kent – naastenliefde, ouderliefde, vriendschap, liefde voor het vaderland of voor wielrennen – wordt zij in het algemeen taalgebruik vaak gereduceerd tot romantische liefde, liefde ‘waarbij het verstand in nauwe schoentjes komt.’ (p. 14) De romantische liefde onttaardt, na de eerste verliefde fase, meestal in alledaagsheid: cohabitatie wordt cohabitatie, de partners worden de liefdevolle wakers over elkanders eenzaamheid en ‘alles kits’ gaat over in ‘alles voor de kids’ (p. 15). De auteur probeert in zijn essays met verwijzingen naar de psychoanalyse, de filosofie en de literatuur, goochelend met woorden, iets zinnigs te zeggen over de liefde in het algemeen maar ook over de bijzondere, individuele betekenis van de liefde. In het tweede deel, met zes essays over de kunst van de computeranalyse, begint de

auteur met de ook door Verhaeghe (2010) besproken hypothesen over de veranderde psychopathologie. Leden mensen vroeger aan neuroses en dwangstoornissen, tegenwoordig is er veel meer 'aktuaalpathologie': middelenmisbruik, somatisatie en destructief ageergedrag. Welke invloed hebben de technologische ontwikkelingen van de laatste decennia hierop gehad? Volgens de auteur is deze invloed aanzienlijk: niet alleen was 'internetverslaving' in de tijd van Freud uiteraard een onbekend fenomeen, maar ook sociaal en seksueel contact krijgen door het internet een heel andere vorm en betekenis. De e-liefde is een soort ultieme platonische liefde: zij is tast-, geur- en smaakloos en lijkt toenemend in de plaats te komen van daadwerkelijk contact. De auteur is niet onverdeeld blij met deze ontwikkeling: hoewel voor sommigen het internet de drempel tot contacten verlaagt, moet volgens Kinet nog worden afgewacht wat precies de invloed is van de nieuwe media op bijvoorbeeld de identiteitsopbouw en de maatschappelijke integratie. Op een humoristische manier beschrijft hij *cyberspace* als de *Big (m)Other*, waar mensen zich vaak ongeremd blootgeven en de grens tussen Ik en niet-Ik gemakkelijk kan vervagen. Kinet schrijft: *In cyberspace zijn de zieltjes openliggend en ligt het onbewuste onder de blote hemel. Wie achter het PC-klavier plaatsneemt, zegt daarmee blijkbaar zoals Paul van Ostaijen: 'Ik wil bloot zijn en beginnen.'* (p. 121)

Hoewel hij stelt (p. 142) dat ook de 'de technologie van de virtuele realiteit' constructief of destructief gebruikt kan worden, wijst Kinet toch vooral op de gevaren en nadelen: de vlucht in een parallelle wereld en in almachtsfantasieën, depersonalisatie, schijnidentiteit en virtuele in plaats van echte contacten. De spelletjes op de computer zijn vaak gesublimeerde oorlogsspelen en toenemend 'hallucinant': met een vervagende realiteit en steeds veranderende regels. In een spel als *Second life*, waarin mensen

Tijdschrift voor Psychotherapie 2012 [38] 02 www.psychotherapie.bsl.nl

soms meer tijd doorbrengen dan in de gewone wereld, blijkt uiteindelijk dat je gewoon jezelf meeneemt....

In Second Life kun je bovendien vallen, noch struikelen. Je vindt er geen baby's, bejaarden, doden of ziekten. Er [bestaat] misdaad noch gevaar, omdat niemand er moet vrezen voor pijn of kwetsuur. Zweet, pis en kak ontbreken. Net zoals uitlaatgassen of riolen.

De penis komt uiteraard slechts voor in zijn opgerichte gedaante en de keurig getrimde Venusheuveltjes blijken vaak verrassend vlot toegankelijk, ook al ontberen ze zowel vochtigheid als duisternis. (p. 146)

Dus lijkt de conclusie van Kinet: dan maar liever jezelf rechtstreeks tonen in contacten – of je toevlucht nemen tot de prachtige literatuur die verschenen is over het onderwerp liefde. Zit wat in, zou ik zeggen.

Al met al is het boek een plezier om te lezen; regelmatig moest ik grinniken om de woordspelingen van de auteur, die een grote eruditie ten toon spreidt in de veelheid van onderwerpen die hij aansnijdt: van porno en 'lust als *must*', tot dierenliefde en liefde en dood. Het is een speels en prikkelend boekje geworden, licht verteerbaar terwijl het ook aan het denken zet. Vooral de essays over 'de kunst van de computeranalyse' schetsen een griezelig beeld van de gevaren van de computertechnologie – of ervaar ik ze alleen

maar als griezelig omdat ik, net als Kinet, niet van jongs af aan ben opgegroeid met deze technologie en gewoon een boek in mijn handen wil hebben dat ik kan voelen en ruiken, en geen tablet met een *e-book*?

Literatuur

Verhaeghe, P. (2010). *Het einde van de psychotherapie*. Amsterdam: De Bezige Bij.

MONIEK THUNNISSEN, psychiater-psychotherapeut, is werkzaam in eigen bedrijf voor behandeling, training en consultatie